

O'ZBEKISTON YOZUVCHILAR
UYUSHMASI

ALEKSANDR FAYNBERG

QORALAMAGA QASIDA

She'rlar

TOSHKENT
«ADABIYOT»
2021

Loyiha rahbari
Sirojiddin SAYYID,
O'zbekiston xalq shoiri

Mas'ul muharrir va tarjimon
Rustam MUSURMON,
Qoraqalpog'iston xalq shoiri

O'zbekiston xalq shoiri Aleksandr Faynberg taval-ludining 80 yilligi munosabati bilan shoirning ikki jildlik tanlangan asarlari rus tilida nashr etildi. O'zbekistonni Ona Vatanim deya otashin muhabbat va e'tiqod bilan tarannum etgan shoirning "Chig'ir" nomli nazm va nasr kitobi nashr etilib, milliy she'riyatimiz muxlislarining sevimli asariga aylangan.

Ushbu she'riy majmuadan yangi tarjimalar o'rin olgan. Shoir she'rlarining ruhi, ohangi, badiiy timsollari, shakli va mazmuni o'zbekcha jaranglaydi. Milliy va umuminsoniy g'oyalar yuksak badiiy mahorat bilan tarannum etilgan she'rlar o'quvchiga hayrat va hayajon baxsh etadi.

ISBN 978-9943-7106-7-2

© A. Faynberg, 2021
© «Adabiyot», 2021

ESKI FONUS

Kuylama u eski fonusni menga,
Pushkin yo Blok deb chekmagil firoq.
Ularning shu'lası mendan ko'p yiroq,
Kuylama u eski fonusni menga.

Kuylama menga Rus qahratonini,
Qishning zamhariri yer uzra oqar.
Bestujev izillab qayonga boqar,
Kuylama menga Rus qahratonini.

Menga u yo'llarni kuylamagin sen,
Shamol ham topolmas, qorli sarhadlar.
Navjuvon Radishchev, ovloq bekatlar,
Menga u yo'llarni kuylamagin sen.

Kuylama u sirli yurtlar haqida,
Kuylama maftunkor olis go'shani.
Kuylama, kuylama faqat o'shani,
Kuylama u sirli yurtlar haqida.

O'zi yo'q sevgini kuylama, jonim,
Ovozıng, bardoshıng yetmagay bu dam.
O'chgay u fonusning shu'lalari ham,
O'zi yo'q sevgini kuylama, jonim.

* * *

Taqdir – haqdir.
Chiranma unga,
Bor qilar ham yo‘q qilar taqdir.
Boshqa yozmish berilmas senga,
Hayot yanglig‘ taqdir ham haqdir.

Ehtiyot qil ruhi joningni,
Dunyo kengdir doimo kengga.
Sotma faqat ruh, imoningni,
Boshqa ruh ham berilmas senga.

ONAMGA

Yashil dala, yam-yashil ochun,
Faqat onam kamlik qiladi.
Mehrim haqin qaytarmoq uchun
Mangulik ham kamlik qiladi.

* * *

Bu dunyoda bir ajib uy bor,
Do'stlar unda jamdir, baxtiyor.

Unda – bahor, gul ham nastarin,
Kimdir kuylar hayot ranglarin.

Unda ruhni zulmat qoplamas,
Meni ham bir eslasalar bas.

* * *

Ikki dunyo aro shundoq yashayman –
Dildorim, sen agar nazar solursan:
Bari ortiqchasin olib tashlayman,
Bir o'zing qolursan. O'zing qolursan.

Yulduz ko'zlaringni, oy jamolingni
Oy-u yulduzlardan o'zim qildim jam.
Men o'zim tuzdim-ku bu kamolingni,
Endi ortiqchaman o'zim, jonginam.

* * *

Xayr.

Xush qol.

Baxtli bo'l doim,
Yolg'oning ham go'zaldir, dildor.
"Kechir" degan achchiq, muloyim
So'zni ochiq aytmagil zinhor.

Ayriliq ham bor gapdir, bilsang,
Aytilmagan so'zlar ham bekor.
Gunohgacha o'smagan bo'lsang,
Kechirmog'im senga na darkor?

* * *

Nima bo'ldi menga, bilmadim,
Ne savdolar sarson boshimda.
O'ttiz yoshni pisand qilmadim,
Yosh yigitman ellik yoshimda.

Goh qirdagi bir loladayman,
Yaratganning inoyati ne?
Borgan sayin yosh boladayman,
Buning sir-ru sinoati ne?

YOPIQ ESHIKKA YOZILGAN BITIK

Taqillatma eshikni dilxun,
Bas qil endi, bir nafas qo'y-da.
Men uyimda bo'lmayman bugun,
Ertaga ham bo'lmayman uyda.

Sen – shoirsan. Sen zo'rsan ming bor,
Nechun yana ko'ngling to'lmaydi?
Meni tinch qo'y.
Avlodlarga bor,
Avlodlar ham uyda bo'lmaydi.

HAVASKOR TARJIMONGA

Nazm – navo, nazm – iltijo,
Sharqni tinglab nash'a olursan.
Cho'ziladi karvondek hijo,
Chilim kabi tutab yonursan.

Ingrar navo yurakni tilib,
She'riyat bu – donishmand ilon.
Nish uradi atirgul bo'lib,
Bulbul bo'lib sehrlar nolon.

Ash'or go'zal, ash'or maftunkor,
Bekorlarga lol etmagaydir.
Asal va may ichiga bekor
Qilich tig'in berkitmagaydir.

Ovutma o'zingni, shakkar bayt,
Holva bo'lur satrma-satr...
Tog'da bulbul chah-chahlagan payt
She'rda yangrar asrma-asr.

Mag'rur yasha, mardona, mard bo'l,
Umring bo'lsin dunyoga ziynat.
Sharqona bayt atridan mast bo'l,
Tarjimaga qilmagin jur'at.

She'r – Allohning tovshi yashirin
Qulog'ingga urilmoqdadir,
Sho'rtakkina qondek so'z shirin
Dudog'ingda tirilmoqdadir.

VARAQ

Yulduzlarni asraydi falak,
Teran dengiz asrar durlarni.
Daftarimdan yirtilgan varaq,
Asragin men yozgan she'rlarni.

She'r – nafaqat o'qimoq, uqmoq,
She'r – yurakda yangragan tovush:
Qutqargandek Taygada so'qmoq,
Tebrangandek ko'llarda qamish.

Har satrim – jon, har she'rim – yurak,
O'rmon, qushlar, bulutlarga xesh.
Daftarimdan yirtilgan varaq,
She'rlarimni asra peshma-pesh.

Avlodlarga kelmasin malol,
She'rlarim g'am chekmasin nochor,
Shamol, dengiz va yaproq misol
Nafas olsun, kulsin beg'ubor.

VATAN

Quyoshli, to'rtburchak dalalardan to
Tizma tog'largacha cho'zilgan Vatan –
Yo'llarning girdida bo'lib girgitton
Gumbazdek teraklar turarlar qator.

Dalalarni kezdin qadamma-qadam,
Teodolit¹ ko'tarib, o'lchadim tanob.
Loysuvoq uylarda simirdim chalob,
Eshiksiz hovlilar ochiqdir mudom.

Mushfiq yurt. Shu yerda nasl-u nasabim –
O'zbekistondadir xokim, turobim.
Hoy, Yevropa! Seni tanimayman ham.

Mag'rur parvoz etar burgut falakda.
O't tishladim. Labda sho'r ko'z yosh. Bu dam
ham dardni, ham baxtni tuydim yurakda.

¹ *Teodolit* – yer o'lchagich asbob.

1941

Mis o'qlar chiyillar – urush nolasi.
Tosh yo'lda nag'allar chaqnar beshafqat.
Otash bo'sa bilan odam bolasin
Hayot va mamotin ajr etadi vaqt.

Qag'illamay qolgan qarg'alar hatto.
Sevgan qizing ahdga vafodor, ishon.
Qo'lqoplarin silkib vidolashar to
Qorangni yutguncha olis yo'l, tuman.

Qadamlar ostida yoriladi muz.
Gelekon¹ vidosi purkaydi shamol –
Yerga sira qo'nmas sohibjamol qiz
Balkondan qush kabi uchirgan ro'mol.

¹ *Gelekon* – puflab chalinadigan musiqa asbobi.

1942-YIL. KUZ

Tomorqada jiqqa ho'l
Tuzikning jun ko'ylagi.
Tomog'imiz och, nuqul
nonushtaga – lavlagi.
Tomchi, tomchi, chertar do'l
derazaning oynagin.
Lang ochaman, chizaman
nuqta, nuqta, vergulcha.
Mitti-mitti bolalar
to'p-to'p chizar odamcha.
Bizning bog'chada tongdan
yana yonmadi pechka.
Harbiylar to'la ko'cha.
Yomg'ir, yomg'ir, chak-chak-chak.
Vitka she'r o'qir – "Yomg'ir".
Dadasi zo'r musavvir...
Nuqta, nuqta, vergulcha,
minus – yig'lar yetimcha.
Kalish oberar onam
sal ulg'ayganda menam.
Yomg'ir, yomg'ir, chak-chak-chak.
Yig'laydi uy oynagi.
Daryo-daryo sel – ko'cha.
Tushlikda ham – lavlagi...

TOSHKENT. 1943

Etikdoʻz Davidning ustaxonasi,
Tom uzra simlarda varraklar titrar.
Issiq. Pivoxona tomon oʻrmalar
Tosh yoʻlda nogiron aravachasi.

Olti oyki, Lidya xola devona –
Oʻgʻillari oʻlgan ona kutar xat.
Yakanchi eshikda bamisli kalxat
Eski buyumlarga boʻlar parvona.

Badanda suzadi yozning kemasi,
Suratda iljayar xalqlar otasi.
Bu surat ostida non yoʻq magazin.

Boshingni silaydi oʻzbek mehribon,
Ranevskaya¹ yoʻqdan topgan kerosin.
Axmatovaga² keng ochiq xonadon.

¹ *Faina Ranevskaya* – mashhur teatr va kino aktrisasi, SSSR xalq artisti, urush yillarida Toshkentda yashagan.

² *Anna Axmatova* – buyuk rus shoirasi, Ikkinchi jahon urushi yillarida Toshkentda yashagan.

QORALAMAGA QASIDA

Ko'nglingni ochib qo'y, shoir, subhidam,
Umringda boshqacha yashama zinhor.
Mehringdan nur olsin olam va odam,
Sen yurakdan kuyla. Xudo bo'lsin yor.

Toza qo'lyozmalar... Qo'yma ko'r ruju,
Ular shay, sensiz ham uchmoqqa tayyor.
Qoralamalar bor g'aladonda qulf,
Topilmas ulardek sodiq, vafodor.

Kitobing qon-joni undan iborat.
U – ijod,
 u – mehnat,
 u – sardor va bosh.
Agar qozonsang ham keyin shon-shuhrat,
Qoralamalarga to'karsan ko'z yosh.

Qoralama... Sirtidan kamtarin, faqir,
Biroq qasos olar qilsang xiyonat.
Ular harflarnimas, so'znimas, axir,
Yulduzlar tovushin aylar bashorat.

Shoirlar, avaylab asrang doimo,
Ularda Xudoga sirli rishta bor.
Yodlab olish mumkin she'rlarni, ammo
Ilhom lahzalarin qaytarmoq dushvor.

Ijodda yo'ldoshsiz, hayotda qondosh,
Yuksak parvoz aylang misoli burgut.
Hayotga bo'lursiz boqiy zamondosh,
Qoralamalarga qo'ymasangiz o't.

* * *

Ayvonimga chiqdim, oqshom beqiyos¹,
Navbahor shamoli – navqiron tuyg'u.
Qarigan sochimga, yuzimga emas,
Yuragimga, yuragimga uriladi u.

Yaxshi-yomon kunda hamisha, har on,
Yerda ham, suvda ham yugurar, tinmas.
Shamol yelaverar doim navqiron,
Shamollarning aslo qarisi bo'lmas.

¹ Bu tarjima bir variant. Tarjimamizning boshqa nusxasi bundan mukammalroq (Rustam Musurmon).

* * *

Baxsh etadi dilga oromlar,
Boqsang tabiatning ro'yiga.
Toshkulbalar, loysuvoq tomlar
Chopib chiqar daryo bo'yiga.

Choyxonachi choy damlar mashhur,
Tiriltirar Masihdek jonni.
Piyolada porlagan ko'k nur
Yondiradi moviy osmonni.

Bo'ribosar posbon chorboqqa,
Tirikchilik tashvishi shirin.
Kelin qozon osib o'choqqa,
Cho'nqaygancha tutatar o'tin.

O'sha tokcha, laganlar o'sha,
Xontaxtada to'kin dasturxon.
To'lin oyga o'xshar hamisha
Harorati quyosh kabi non.

Esimdadir barchasi, jami,
Qorli tog'lar. Bu go'zal hayot.
Daricha. Bog'. Hovli raqami...
Vaqt raqamin unutdim faqat.

KUZ RUBOBI

Xor bo'laman kuz yongan payti,
Kuz hamrohim, ko'chmanchi, daydi.

Qo'shig'imga jo'r oltin rubob,
Tok qabrida xum to'la sharob.

Umrin yonar bir sarob ila,
Ayol, yulduz va rubob ila.

Dilda bulbul "chah-chah"lagan tun,
Bu qismatim. To'rt kunmi? Besh kun?

Yulduz uchar, barg uchar azon,
Bog'da farrosh supurar xazon.

Kuz navqiron qizdek mastona,
Tilla sochi to'zg'oq, devona.

KUZ CHIZGILARI

Yoz umuman yo'qqa o'xshaydi,
Tumanlarda titraydi g'aram.
Ot-arava ingrab-qaqshaydi,
Sho'x sohillar yetimdek purg'am.

Qo'llarimning qoraygan tusi,
Kaftlarimdan anqiydi ruda.
Solidol va yonilg'i ishi,
Xullas kalom, anqiydi sho'ra.

Xo'b eriydi qishloqlar olis,
Dalalarga yog'adi yomg'ir.
Otlar ko'zi kirtaygan, ma'yus,
G'ildiraklar izlari chuqur.

* * *

Sharqona hovliga egilar hilol,
Chorbog'dan taralar suhbat, sadolar.
Serquyosh vohada oqshom betimsol,
Tog'lardan esadi muzdek sabolar.

Chanqagan paykallar qonib ichar suv,
Dalalar pinakka ketar xotirjam.
Og'ushiga olib erkalar uyqu,
Yarim tun ko'zimni yumaman men ham.

Quvonch kam bo'lsa ham umrimda, ammo
Samolarga boqib quvnadi ko'zim.
Paxsa devor uzra menga doimo
Charaqlab termulib turdi yulduzim.

Qizg'in paykallardek suv ichay oqshom,
Muzdek buloqlarda cho'milsin yurak.
Ishchan dalalardek olayin orom,
Axir, bu dunyoda yana ne kerak?!

* * *

Uyqum kelmas, tun tinch, allakim
bedor ko'cha kezadi lekin,
Tomning sopol qovurg'alarin
qo'li bilan silaydi sekin.

Jaranglaydi ilohiy ovoz,
tomga qo'lin tekkizgandayoq,
Kuylar temir tunuka nozik
qo'ng'iroqdek kuladi quvnoq.

Kimdir oqshom suhbatlashgani
uy yoniga keladi iyib,
Tom boshini silaydi mayin
g'isht devorni quchoqlar suyib.

Tinglayman bu suhbatni uzoq,
bilaman, u mehribon, saxiy,
Men uy bo'lib qolsam qaniydi,
g'isht devorli eskigina uy.

* * *

Hayotdan naf undirgan,
ko'p olgan keragidan –
Yutuq, omadning quli
bo'lganga rahmim kelar.
Dard-u g'am, jarohatni
his etmay yuragidan,
So'qir va nodon bo'lib
o'lganga rahmim kelar.

Saxiy, fidoyi, kamtar
yurakka ishq munosib,
Qiyinalganga buyurgan
hayot ma'nisin uqish.
Sevgan, g'am-alam chekkan
odamga bo'lgay nasib
Yulduz olovi bilan
bitilgan so'zni o'qish.

* * *

Tushganida boshingga qayg' u,
Yolg' iz qolasan sho' rpushona.
Qalam bilan yozasan, ushbu
G' am-qayg' udan qolmas nishona.

Tushganida boshingga hijron,
Yorni sog' inasan devona.
Qalam bilan yozasan nolon,
Hijrondan hech qolmas nishona.

Quyosh go' yo bir xira chiroq,
Husnidan nur sochsa jonona.
Qalam bilan yozasan, biroq
Muhabbatdan qolmas nishona.

Shohbaytlar yo' q, lutf-u tashbeh yo' q,
Mo' jiza yuz bermas hech qachon.
Yurak bo' lsa tuyg' usiz, sovuq,
She' riyatdan qolmas nom-nishon.

SAODAT SOHILI

Asrlar qa'ridan miltirar umid
Yurakda og'rigan kabi jarohat –
Qaydadir saodat sohili mavjud,
Unda umrboqiy muhabbat, rohat.

Men dengizchilardan bu haqda so'rdim.
Dedilar: – Izlama, ko'ngling bo'lsin to'q,
Barcha dengiz, barcha ummonni ko'rdik,
Saodat sohili yer yuzida yo'q.

– Yerda bo'lmasa gar, balki falakda,
Balki yulduzlarning ichida nihon?
Kimdir taskin berdi menga yurakdan:
– Bas, iltijo qilma, yig'lama nolon!

Parqu bulutlardan yuksakda yiroq,
Yulduzlar porlaydi bamisoli cho'g'.
Sayyoralar bisyor osmonda, biroq
Unday sohil yo'qdir, unday sohil yo'q.

Baxtinga imkonim o'z qo'limda-ku,
Ijobat aylayman dil xohishini.
– Allo, "Saodat sohili" kafesimi bu?
Stol buyuraman ikki kishilik.

* * *

Meni bezovta qil hamisha, har on.
Uchib kel. Tinimsiz valdira, vaysa.
Kim kimni, nimaga, qayerda, qachon...
Jo'yali, jo'yasiz jag'irgin, javra.

Xoh iyul, xohi mart, xohi dekabr,
So'zlayver, janubda dam ol, qaytib kel.
Nimani istasang, barini gapir,
Tansiq ovqatlarni maqtab, aytib kel.

Adabiy burgalar sakrashin jo'shib,
Ta'rifla, misoli notadek chizgin.
Shampan och, tilak ayt qadahga qo'shib,
Latifalar bilan ichakni uzgin.

Sim qoq. Eshigimni tepib kirib kel,
Bemahal xo'rozdek qichqir har nafas.
Xokkey, kino, turqing bilan zada qil,
Faqat she'r bilanmas, she'r bilan emas.

* * *

Inson o'z-o'ziga bersa gar najot,
Jannat bog'larida sayr aylasa ruh,
Umuman xayolga kelmaydi, nahot,
Yorug' olamdagi g'am ila anduh?!

Inson o'z-o'ziga bermasa najot,
Do'zax olovida azoblansa ruh,
Umuman xayolga kelmaydi, nahot,
Yorug' olamdagi baxt ila shukuh?!

* * *

So'zga evrilaman, so'zga hademay,
Na hayrat-hayajon, na shubha-gumon.
Chag'illar to'lqinlar uzra chag'alay.
Aks-sado beradi shovullab o'rmon.

* * *

Achchiq o'rtanadi yurakdagi dog',
Ro'zg'orim vayrona bo'ldi banogoh.
Uchrashmadik visol ayyomida chog',
Ayriliq onida uchrashdik, evoh.

SO'Z

Poyezd kechikishi oddiy voqea,
Samolyotni kutib ichikadi ko'z.
Haqiqiy baxtsizlik, katta fojia –
Mabodo kechiksa kutilyotgan so'z.

So'ngan gulxan uzra bo'lgandek pushmon,
Kimsasiz kulbaga boqqandek mahzun.
Kechikkan so'z g'arib, yig'laydi yomon,
Uni kecha kutgan odamlar uchun.

Kechikkan so'z bois o'rmonlar yetim,
Bepoyon yerlarning peshonasi sho'r.
Qabrlar qoshida so'z ham beso'z, jim,
Ruhlar bezovta-yu qismat ko'zi ko'r.

ZOMIN – 2006

Abdulla Oripovga

Azaldan dunyoda yaratgan egam,
Bir yaxshiga bir yomon degan hayotni.
Iste'dodi yuksak har shoirga ham,
Hamroh qilgan doim bir pastkash zotni.

Iste'dodsiz kishi ich-etini yeb,
Hasad va qo'rquvda ko'rar ekan kun.
Bizning ko'ksimizga hur shamol tegib,
Baland osmonlarda uchgaymiz mamnun.

Zomin. Yoz. Yulduzlar chalur ajib soz,
Ohang may kayfidek aylar bizni mast.
Mayli, u imzosiz xatga bitsin roz,
Unga kuy tinglashni buyurgan emas.

Bizlar ucharkanmiz shamolda ozod,
Ular hasad qilsin, mayliga, zimdan.
Shoirlarni ko'kka ko'tarsa hayot,
Boplab kular ekan hasadgo'y – shumdan.

Toshlarga urilib, qiqirlar irmoq,
Archalar o'ralgan qoyalar kumush.
Zero, ig'vogarlar bilan bahs qurmoq,
Azaldan kulgili, bema'ni yumush.

YAM-YASHIL MAKON

Aziz shahrim, yam-yashil makon,
Ilk tabassum, birinchi ko'z yosh.
Qora o'ra, xaroba ayvon
Uzra yashil novda yashnar yosh.

Tunuka tom ustida Gena,
Hushtak chalib kaptar o'ynardi.
Uchratarman qayerda yana
Ko'cha to'la og'aynilardi?

Yana nima betakror mutloq?
Yulduzlar. Oy, yulduzlar turg'un.
Uy buzilib ketdi-yu, biroq
Yonar bir juft derazam har tun.

Yonib turar fidoyi, hormay,
Meni kutar ko'zi to'rt bo'lib.
Dunyoning qay burchida yurmay,
Men o'laman shu yerga kelib.

* * *

Okeanni yorib suzadi kema,
Bir yelkanda uchta pushta – uch Vatan.
Odamning Vatani bittadir, demak,
Bir yerda ko'kargay tirik jon va tan.

Ostonaga mahkam mixlagan taqa,
Uyga keltirolmay ko'chadan pirog.
Baxt shunaqa. Asli hayot shunaqa,
Biz hayotga pirog emasmiz biroq.

Maysalar va toshlar
asraydi tayin
Otamning izini, onam xokin – gil.
Tosh shunday qattiqki,
O't shunday mayin.
Shunday qattiq taqdir,
shunday bo'sh ko'ngil.
Bolalikdan parvoz qilgan sa'vajon.
Sayroqi qushginam,
Parim – qanotim.
Biz ketsak hech qachon
g'am chekmas Vatan,
Biz harom o'lamiz yurtsiz, hayotim.

KUZ

Dalalarda tuman tarqalur,
Qanday toza, qanday sof havo.
Oltin kuz bu – qirmizi billur,
Oltin kuz bu – qirmizi navo.

Kuzgi bog'lar kimsasiz, yuvvosh,
Qushdek uchmas sho'x arg'imchoqlar.
Xazon kabi to'kilar quyosh,
Ozg'in shoxlar, yalang'och shoxlar.

Derazalar ochmaydi qaboq,
Oynalari – yig'layotgan ko'z.
Turnalardek ketmoqda uzoq,
Xayrlashadi, xayrlashadi kuz.

Barg to'kilgan yo'llar changigan,
Qayoqqadir ketishar shoshib:
Chang'ichilar sariq chang'ida
Shitir-shitir uchar tom oshib.

SAVOL

Balki dard, ko'z yoshidan
She'rimizda malohat?
Balki ilon nishidan
Yurakdagi jarohat?

Balki achchiq tutundan
Baytlar o'tli, barkamol?
Balki izg'irin kundan
Yurakni teshar shamol?

Qadahda may limmo-lim –
Avj olgaydir kuy, g'azal?!
Bir boshga bitta o'lim –
Qo'rqitolmagay ajal?!

Balki yulduz konida
Bizning yombimiz nihon?
Javob yo'q zabonida,
Hech kim bilmas. Hech qachon.

SHAMOL

Tun. Boloxonaga chiqaman birpas,
Navbahor. Hurillab turadi shamol.
Oqargan sochimga, yuzimga emas,
Yurakka, yurakka uradi shamol.

Yoshlig-u baxt-shodlik, kulfat-g'am bilan,
Dengiz-u bog'larda yeladi bevosh.
Shamolning qarisi bo'lmas umuman,
Shamol hamisha yosh, shamol doim yosh.

XAYOLPARAST

Dovul zir titratar baland-u pastni,
Kemada chayqalib yiqil, tur, surin.
Machtaga bog'langan xayolparastni
Xayol ufqi ko'rar hammadan burun.

ISHONCH

Talaydi bu dunyoni hayot,
Menga nima qolar, sevgilim?
Sarvda soya. Qushlarda qanot.
Yerda ishonch nurli va so'lim.

YOMG'IRDAN SO'NG

Bulut – yuk cho'l yelkasida,
Tog'lar karvon izma-iz.
Tunning titroq o'rkachida
Yaltirar tanho yulduz.

SEVGI

Hijron iztirobi yoshlatar ko'zni,
Ovutma. Ishq o'rtar dilni, tug'uni.
Sevgi ketayotib unutar bizni,
Unutmasligimiz uchun sevgini.

FUTBOL

Futbolchilar
egni qirmizi.
Kuz.
Oxirgi futbol o'yini.
Yaproqlarga bosaman yuzim.
Negadir...
Yig'lagim kelar kuyunib.

ONAMGA TIZ CHO'KDIM

Yam-yashil maysalar! Cheksiz dala-dasht!
Onaginam yodi – firoq, alam, dard.
Onam hayotimga baxsh etgan hayot,
Tiz cho'kdim, turmoqqa yetmas boqiy vaqt.

QISH

“Yo‘q!” – dedimi – demak, yo‘q,
Sevgi tilamam zinhor.
So‘qmoq. Qahraton sovuq,
Tizzamgacha kelar qor.

O‘rmon. Chilla. Naqadar
g‘avg‘o to‘kdi gapxalta.
Oh-h!

Bo‘yniga qadar
muzga botdi oybolta.

“Yo‘q!” – deding-a?!
Qoyil! Zo‘r!
Boqdim ko‘lning sirti muz.
Dante-Beatriche – ishq sho‘r.
O‘ldirding meni beso‘z.

Bundan ham badtar dard-g‘am.
Ko‘nglim – kimsasiz kulba.
Menga farqi yo‘q, sanam,
Kimga aylading jilva.

Parvoyim yo‘q bu holga,
Uyga kiraman yolg‘iz.
Bolta otaman polga,
Jaranglaydi sovuq muz.

Badjahlman, o'r, paxmoq,
It tirnagandek ichim.
"Izingdan borgan – ahmoq!" –
Gulxanga boqaman jim.

Egnida momiq buyum,
Oynakdan boqadi qish.
Oppoq qor uyum-uyum –
G'aram-g'aram siym, kumush.

CHIMYON

Ufq jomining gardishin Chimyon
Oqartirar qor bilan ishqab.
Yashnab ketar, yaltirar har yon,
Kumush naqsh zarb etilar toshga.

Irmoq chopar tog'ning qo'ynidan,
Qoyalardan taralar shu'la.
Bahaybat mis tog'ning bo'ynidan
Chuvalanib tushar zar tola.

* * *

Tuman ham tarqaldi, kun oynadek sof,
Go'zallik namoyon ayladi o'zin:
Oltin kuz misoli billurdek shaffof,
Oltin kuz misoli g'ijjakdek hazin.

Yoz charxpalak uchmas endi taltayib,
Bog'larda tebranmas endi arg'imchoq.
Yalang'och daraxtlar ingichka, zaif,
Ufqqa yonboshlar quyosh erinchoq.

Ko'zda yosh, bosadi derazaga yuz,
 jovdirab-jovdirab
 boqar misli qush,
boshin chayqab-chayqab pichirlaydi kuz:
"Xayr-xo'sh, xayr-xo'sh, xayr-xo'sh..."

Sokin kuy taralar shamol changida,
Yaproqlar tosh yo'lda o'yinga tushar.
Sirli chang'ichilar sariq chang'ida
"Shitir-shitir" qilib
 tomlardan oshar.

QO'SHIQ

*Bu qizcha beg'ubor bulutdek edi,
Olisdan yangragan qo'shiqdek edi.*

Qirg'oq. Qoya. Kema tig'iz.
Ko'pik sochib,
sapchir dengiz.
Qovoqxonona yonboshida
sharmankani chaladi qiz.

Goho etak ochar dengiz,
goho zumrad sochar dengiz,
Kuylab ko'ngil ochar dengiz –
Katerina... Katerina...

Tuzli suvni shimigan to'r
hilpiraydi shamolga jo'r,
qumda to'rning qismati sho'r.
Chag'alaylar uchadi hur.

To'lqinlar cho'ng tog'dek-tog'dek,
Sharmanka misli qarmoqdek.
Ovdan qaytgan dengizchilar
kuyga ilinar chavoqdek.

Shamol qum yalar qirg'oqda,
kim gulxan qalar qirg'oqda.

Qizcha kuy chalar qirg'oqda
Katerina... Katerina...

Olis-olisga bo'lib rom,
boqar dengizga beorom.
Tom ma'noda Ishonch – sog'inch,
Sog'inch-la ishonch erur tom.

Qo'shiq yangrar. So'z beomon.
Oshpaz ishi tovoq-qozon.
Qiz ko'zi – Osmondek dengiz!
Qiz ko'zi – Dengizdek osmon!

... Kim bo'lib qolding olamda?
Chag'alaymi?
Yoki qo'shiq?

Lahzalar yo'q!
Asrlar yo'q!
Faqat sen borsan olamda –
Katerina... Katerina...
Katerina... Katerina...

* * *

Kuzning mo'jizasi – alvonrang shafaq.
Bulutlar poygachi kemadek yuzar –
Oq yelkanlar yuzar janubga ilhaq,
Turnalar galasi ulardan o'zar.

Ufqqa botayotgan quyosh yumaloq
Gumbaz qalpog'iga uzatadi qo'l.
Yurak ayriliqning totini sezar,
Malina ifori anqiydi nuqul.

Vokzal. Tutunlarga chulg'angan peshtoq,
Baydarka uchadi oltin anhorda.
Orkestr yangraydi bog'larda mushtoq,
Xazonning navosi yangrar nahorda.

– Xayr, – vokzal tomida o'ynar bozbarak,
Zang temir uchida tillarang xo'roz.
Bo'g'izda yosh. Go'yo tosh qotar yurak,
Moyli shpallarga qurum qo'nar boz.

Sezaman – kimsasiz jarlikda tuman
O'rmalar temiryo'l osha o'tloqqa.
Yaltiragan bir juft relslar yonma-yon
Bora-bora singib ketar yiroqqa.

Yoshlar gitaraga oshufta xayol.
Shlagbaumlarda yaproqlar qizil...
Biroq shpallardan kelmoqda ayol...
Kuzgi otash aro ishqdan umid qil!

* * *

Kuz xazoni va hijron aro
Baxtiyorman deganim bekor.
Hamma narsa beqaror, ammo
Faqat o'zing go'zalsan, dildor.

Behudaga cho'zurman vaqtni
Ko'zlaringda kulganda yulduz.
Boy berurman behuda baxtni,
Dilga sanchiladi juvoldo'z.

Navoda g'am, g'amda navo bor,
To'xtab qoldi yugurik fursat.
Vidolashdik. Bizga bo'ldi yor,
Ayriliqmas, faqat muhabbat.

* * *

Unutma. Bir marta chalinar navo,
Bitsa ham xotirdan o'chmas jarohat.
Unutma. Yurakni tilkalar jafo,
Faqatgina bir bor kelar muhabbat.

Yolg'on va'dalardan ne foyda bor-a?!
Bu o'yindan chiqib ketganman azal.
Qalbaki nag'mani tinglashdan ko'ra,
Odamga jimjitlik, sukunat afzal.

O'tinaman, dangal bo'lmagan so'zga,
Ishonib boy berib qo'yma boringni.
Uchmagin aldoqchi, bevafo ko'zga,
Asrab-avaylagin yurak toringni.

Sabr qil, tebrangay yurakdagi tor,
Ilohiy go'zallik navosi bo'lib.
Bir yurak jo'r bo'lar unga beg'ubor,
Haqiqiy muhabbat sadosi bo'lib.

“PAXTAKOR – 79” FUTBOL JAMOASI XOTIRASIGA

Chimzorda o‘ynaydi-o‘ynaydi shamol,
To‘p uchar, to‘p uchar bamisli xayol.
Naqadar zo‘r zarba darvoza tomon,
Hayotni gol bilan yutadi futbol.

To‘r titrar, guvillar seldek olomon,
Yoshgina hujumchi yugurar shodon.
Uning-chun ochiqdir endi sharq-u g‘arb,
Ochiqdir janub-u shimol begumon.

Agarda bilmasang oldda nelar bor,
Ishongin, noumid bo‘lmagin zinhor.
Shunchaki Minskka uchar samolyot,
Sen uni kuzatib qo‘ygin intizor.

Oramizda kim u asli chempion?
Balki men, balki u, qismatga ayon.
Parvoz maydonida intiq kuzatib,
Xayrlashib qolar pastda stadion.

Biz uchdik, biz uchdik ko‘m-ko‘k osmonda,
Muzaffar bo‘lgaymiz o‘zga maydonda.
Kim avval, kim keyin tug‘ildik, ammo
Chempion bo‘lgaymiz birlashgan onda.

Qanotlar ostida baland harorat,
Bu o'yin zo'r bo'lar, ko'rsat mahorat.
Jarima maydonin kesib chap yondan
To'pni o'ng qanotga tepib havolat.

Osmonda tarqaldi to'qnashuv abri,
Xudo sinar ekan bandaning sabrin.
Qoidani buzdi kimdir shunchaki,
Biz-chi, tortdik nohaq jarima jabrin.

Maysazorda shamol yig'laydi hamon,
Hamon tunlar ko'z yosh to'karsan giryon.
Qayg'urma, biz hamon o'ynaymiz futbol,
Faqat moviy osmon – bizning stadion.

Chimzorda o'ynaydi-o'ynaydi shamol,
To'p uchar, to'p uchar bamisli xayol.
Naqadar zo'r zarba darvoza tomon,
Hayotni gol bilan yutadi futbol.

YOMG'IR VA SHAMOL

Daraxtning panjasi biram ho'l, og'ir,
Yolg'iz uy eshigin qoqar, egib bosh.
Yig'layotgan yomg'ir, sel bo'lgan yomg'ir,
Kimning ruhi uchun to'kyapsan ko'z yosh?

Yomg'ir der: – Achinma dardimga manim,
Sog' bo'l, zor yig'lagan kishing bo'lmasin.
Kimning ruhi uchun yig'layotganim,
Sening g'aming emas, ishing bo'lmasin.

Dalalarda ingrab izg'igan shamol,
Aytgin, sen kim uchun tortmoqdasan oh?
Iching achigandir menga ehtimol?
Balki menga rahming kelgandir nogoh?

Shamol der: – O'zingni o'ylama faqat,
Axir, sendan boshqa odamlar ham bor.
Sensiz ham olamda ko'p g'am-u furqat,
Sensiz ham dunyoning tashvishi bisyor.

* * *

Qanaqa unutish mumkin, ayt o'zing!
Yonimda toshqindek bo'ladi sodir:
Qulog'imda yangrar har bitta so'zing,
Har bir harakating ko'z o'ngimdadir.

Yuragimda cho'g'i so'ngan kul emas,
Labing ehtirosi, harorati bor.
Men sanab berurman bir-bir, basma-bas,
Qachon, qay ko'zguga boqqansan, dildor!

Nomini o'zingcha nima desang ham,
Sevgi bu – sevgidir. Tengi yo'q o'zga.
Har bo'sang, har ishvang dilimda, erkam,
Bosgan izlaringni surtaman ko'zga.

Har kuni ming bora eslayman tushdek,
Yonimga shamoldek yelishlaringni.
Qo'msayman tog' kabi bag'ringa qushdek
Qanotingni yozib kelishlaringni.

... Kecha bir bazmda hamon gul, yulduz,
Tovusdek tovlanib yurarding xandon.
To'satdan so'rashdi men haqimda so'z,
– Tanimayman, kim u? – deding sen hayron.

UCHRASHUV

Uchrashuvga va'dalashaylik,
Uchrashmoqlik emas-ku gunoh.
Qaygadir bosh olib ketaylik,
Odamlarning ko'zidan uzoq.

Gitara va skripka jo'r,
Sekingina taralar navo.
Ne tilasang, ofitsiant momo
Bir lahzada aylar muhayyo.

Sachrab o'ynar qordek ko'piklar,
Shampan-sharob ochilgan zamon.
Betashvishdek tuyular hayot,
Bo'lmagandek go'yoki armon.

Sharob g'amni yuvar ko'ngildan,
Qanotlarin yig'ib ohista,
Muhabbat va ishonch ikkovlon,
Yonimizga o'ltirar asta.

Ishonch birla, muhabbat birla,
Suhbatlasha olmaymiz ro'y-rost.
Ikkimizda hamma narsa bor,
Faqatgina umid yo'q, xolos.

* * *

Men chizaman – bir sovuq kunni,
bu bir kunning yil hisobi yo‘q.
ikki yonda ikkala eshkak,
to‘nkarilib yotar bir qayiq.

Pastak tomli, zangor oynakli,
suv bo‘yida, sohilda xilvat,
ko‘hnagina yolg‘iz kulbani –
men chizaman baholiqudrat.

Men chizaman tuzoqni – bo‘m-bo‘sh,
Men chizaman – erkin uchar qush.
Bo‘yoqlar bor – g‘am chekmoq nechun?
Men chizaman – yashamoq uchun.

* * *

Axir, menga kimlar ishongandi-ya,
Pinhon umid qilib yurakka malham?!
Maysalar, hayvonlar ishongandilar...
Menga ishongandi onajonginam.

Erkinlik deb barin boy berib qo'ydim.
Onam qabri uzra yuzlarim shuvut.
O't qo'ydim, maysalar qovjirab kuydi,
O'q otdim, hayvonlar bo'lishdi nobud.

Qushdek erkin bo'ldim, mana, nihoyat,
Kishandamasman-ku bamisoli qul?
Bolaligimdagi so'lim tabiat
Nega tushlarimga kirmaydi nuqul?

Qancha mamlakatlar tushdi kulfatga,
Ummonlarim qani? Qani dengizim?
Boqdim osmondagi noxush kalxatga,
Asli shu kalxatni uchirgan o'zim.

Oyog'im ostida yerlar sho'r, taqir,
Ketyapman yelkamda safarxaltam shay.
Uyatdan yuragim o'rtanar, axir,
Issiqda tashnalik qiynar ayamay.

Buloqqa tiz cho'kib, egilib pastga,
Chol kabi suv icha boshlayman uzoq.
Suvdagi aksimga qo'shilib asta,
Yer qa'riga singib ketadi buloq.

* * *

Besh daqiqa qoldi uchib ketaman,
Yurak kulga to'ldi, o'pka tutunga.
Eng baland manzilni ishg'ol etaman,
Yolg'iz tashlab ketgum seni ochunga.

Bu, axir, juda ham oddiy haqiqat,
Tortqilayvermagin yomg'irpo'shingni.
Men uchib borayotgan olis mamlakat,
Senga to'g'ri kelmas, yig'vol hushingni.

Illyuminatorga quyosh sochar nur,
Radar to'lqinidan o'zadi parvoz.
– Qayoqqa? – lablaring qimirlar og'ir,
Qo'l siltaysan, chiqmas shovqinda ovoz.

Yerga tegmay uchar yelgan g'ildirak,
Qanotlar ostidan ko'tarar shamol.
Savoling havoda qolar muallaq,
Sevgilim, sevilgan go'shangda xush qol!

Xush qol, ey sadoqat, xush qol, xiyonat,
Xush qol, baxt va shodlik, xush qol, qayg'u-g'am.
Xush qol endi nafrat, xush qol, muhabbat,
Zor emasman endi hatto senga ham.

* * *

Aybdorman, hayvonlar nishon paykona,
Aybdorman – bilmayman nechun o‘zim
ham –

O‘rolning ortida zor yig‘lar ona,
beparqdir poytaxtda o‘g‘li muttaham.

Aybdorman, falokat. Poyezd. Temir yo‘l.
Aybdorman – aqlga sig‘mas, taqdir shum –
Volgada g‘allani urib ketdi do‘l,
Son ming baliqchini Kasbiy qildi gum.

Aybdorman, otamni ham parchalashdi,
O‘rmonni yondirdi bir kichik uchqun.
Aybdorman, Isoni xochparchinlashdi,
Aybdorman, u qayta tirilgan uchun.

Aybdorman, jahannam qa‘ridan tubsiz
vulqonlar otildi, kul shahri ochun.
Faqat shu narsada aniq men aybsiz,
men aybsiz – aybdorman bor dunyo uchun.

KECHA

To'lin oy falakda yonayotgan g'o'la,
Masjidlar gumbazi osmonga bo'la.
Asal hid taratgan jo'ka shoxida
Bedana sayrog'i tinmas g'ulg'ula.

Baquvvat chinorning soyasidagi
Kimsasiz choyxona ochiq bimalol,
Samovar yonida damini olib,
Chalqancha yotibdi choyxonachi chol.

Quduq tepasida ko'lanka tashlab,
Egilib turibdi tol novdalari.
Yaproqlar ostidan ochiq ko'ziga
Oqib tushayotir oy shu'lalari.

Huv, olis daricha ortida esa,
Musiq chaladi yarim tun tori.
Asal islarini taratar jo'ka,
Tinmaydi sayroqi bedana zori.

YAPONIYA

Tong iyeroglif men uchun,
Muhabbatim ufqda samoviy.
Sening nafis shamsiyang nechun
Osmon kabi yashnaydi moviy?

Nechun orol o'lkang ustida
Chag'illab charx urar chag'alay?
Nechun sening yelkang ustidan
Ma'yus boqar ikki hilol oy?

Balki olam zar uqasiga
Olmos toshni tikkanidir bu.
Okean va tong yoqasidan
Quyosh boshning chiqqanidir bu?

Balki bu yurt ramzidir shunday:
Telba botir tushmagan asir –
Ko'targandir qaysar samuray
Bashar uzra otash va shamshir?

...Sarv kuylaydi shamsiya uzra
Tokuboku kitobin sevib
O'qigani singari yapon
Okeanning to'lqinlarini
Varaqlaydi bu ko'hna makon.

* * *

O't yoqdim. Gulxanim, yonaver lov-lov,
Olov, qadrdonim, shamolda o'ynash.
Men nima qildim-ov, ne yo'qotdim-ov,
Jonim-ov, barini shart emas sanash.

Avgustning egnida yam-yashil libos,
Yog'och, yermoy xidi. Archazor – sarvzor.
Ayni shu yoshimda na kas, na nokas
Hech qachon dilinga berolmas ozor.

Olmaxon g'uddani qoqar qattiqroq.
Nigohimni sezdi, alanglar zumda.
Ninabarg tashladim. Biroz achchiqroq,
Ta'mi, xushbo'y hidi qoldi og'zimda.

Kunduz. Tayga shodmon etdi dilimni,
Qarag'aylar yomg'ir ichra cho'mildi.
Men olovga tutdim ikki qo'limni,
Butalar tomchiga duvva ko'mildi.

Tartanak inini tebratadi yel.
Sovuq uff tortadi Tayga o'rmoni.
Bas qil, kam-ku, bas qil! Yana necha yil
Umr ko'rishimni kerakmas soni.

* * *

Tomlarning ustida ko‘ringan zamon
Buyuk “Somon yo‘li” – zarafshon vodi,
Shu vodiyaning menga xatlab ber makon,
Yaratguvchi, hukming – mangu, abadiy.

Yurakda manmanlik zavqin his etib,
Xudoyo, ojizlik qilib qo‘ymayin.
Behuda birovning dilin og‘ritib,
Birovning xayolin bo‘lib qo‘ymayin.

O‘zim bilan o‘zim qolayin tunda,
Dog‘uli lahzalar esga tushmasin.
Men uchun begona, o‘zga sandonda
Mening otash bolg‘am ishga tushmasin.

Meni yot ang‘izga hukm etma qahhor,
Biroq o‘rgan bug‘doy somonin yig‘may.
O‘zimni majburlab ko‘rdim necha bor,
Yashadim men o‘zga qismatga sig‘may.

* * *

Pishiq g'ishtdan uy soldim – Kimga?
Kimga solding? – deysiz,
– Hech kimga.
To'rt tarafi dasht uy oldida
Chashma singib ketadi qumga.

Qor-yomg'ir buzolmas ustini,
Mustahkamdir sinchi, ustuni.
Bir bechora yo'lovchi unda
Yotib qolar balki qish kuni.

Yurak-bag'ri yarador odam,
Balki topgay shu uydan malham.
Bir kun tongda ostona hatlab,
Katta yo'lga tashlagay qadam.

* * *

Qabristonga bordim, qish – bahor emas,
Yuragimga esdi mezon shamoli.
Osmondan yog‘ayotgan oppoq qor emas,
Onamning bor-yo‘g‘i bitta ro‘moli.

Tug‘ilgan kun edi, to‘ldi paymonam,
Noyabr ko‘zida daryoni ko‘rdim.
Noyabrda dunyoga kelgandi onam,
Noyabrda, evoh, dunyoni ko‘rdim...

HAZIL ELEGIYA

Atirgullar so‘ldi. Bulbullar o‘ldi,
Ayvon kuzgi xazon barglarga to‘ldi.
Go‘sh t burqsib tutadi – sixlar zangladi,
Bo‘sh piyola uzra murcha sayr qildi.

Dutor yuragimni eritgan yerda –
Samovarkarnayday qag‘illar qarg‘a.
Supadan ag‘nagan mast-alast kabi
Tuman erib tushar tik Bo‘rijarga.

ADABIYOTCHIGA

Raqibdan o'ch olishni istab,
Gijgijlaysan sen meni unga.
Urishtirmoq chorasini izlab,
Ozib ketding sen kundan-kunga.

Omma uchun sen so'z o'ynaysan,
Qilich deysan qalamning kuchini.
Xalqni bilmaydi deb o'ylaysan:
Bu nimaga, bu nima uchun?

Sanab qo'ygin to yuzga qadar,
So'ng hushingni yig'ib ol, nodon –
Hayotda Don Kixot, Iskandar
Ko'rinmagan aslo, hech qachon.

U g'am chekkan, ruhan qiynalgan,
Bu o't qo'ygan, o'ldirgan qattol.
Biroq bir xil pichan chaynagan
Doim Rosinant va Bitsefal.

* * *

Sen bilasan – g'amgin yig'lar sibizg'a,
Men bilaman – quvnoq kuladi surnay.
Sening har satringda yayrar issiq yoz,
Menikida esa qahraton ayoz.

Sen o'z qiyofangni g'amgin chizasan,
Men esa rasmimni kulib ishlayman.
Qizlardan qochaman nuqul, hayronsan,
Qizlar sendan qochar nuqul, hayronman.

Sen qarz olganlarni tutib, ovlaysan,
Men qarz berganlarga tutqich bermayman.
Sen Gomerni boshga qo'ysan tunda,
Men chop etilmagan she'r daftarimni.

Sen – taksida, men – tramvayda
chiptasiz...

Ikkimiz harholda, do'stim, shoirmiz.
Bir kun boshimizda yig'lar sibizg'a,
So'ngra ortimizdan kuladi surnay.

* * *

Sen jimsanmi?
Jim tur.
Zamon aybdormas,
Hech nima chiqara olmas ovozung.
Ko'kragingda jomdek ichi bo'sh yurak
Tili yo'q qo'ng'iroq kabi chalmas zang.

Hayot hayot emas yangi qo'shiqsiz,
Eski qo'shig'ingni kuylama takror.
Jim tur. Bog'laguncha yangidan Xudo
Yorug' yulduzlarga maysalardan tor.

* * *

Ayt-chi, orzu va ishonch bois
Endi ortga qaytmaysan, nahot,
Sohilingni tark etding, olis
Mo'jizaga intilding faqat?

Qayga? Misli qo'l yetmas yolqin,
Orzung ushalmaydi hech zamon.
Mo'jiza bu – doimo to'lqin,
Sohil esa bu – yerdir hamon.

MUHABBAT

Muhabbat, xayr endi, men suzib ketdim,
Suv bo'yida tutab qoldi gulxanim.
Labingdan men emas, yulduzlar o'pdi,
Yoningda qolmoqqa yo'qdir imkonim.

Hijron qayig'imning arqonin uzar.
Ishonch – irodani ajr etar dunyo –
Oqimni yengganlar tepaga suzar,
Oqqanlarni pastga oqizar dunyo.

Men oqdim. Daryoning oqimi bebok,
Endi dudog'ingga yulduzlar qo'nmas.
Ayriliq to'foni – achchiq, alamnok –
Olamni buzadi, g'azabi so'nmas.

Qayiqda sirpanchiq taxtalar yig'lar,
Qirg'oqda gulxanning tutuni o'chdi.
Oyday jamolingni to'sdi bulutlar,
– Kechir! – yuragimdan bir nido uchdi.

FOLBIN QIZ

Ozmi-ko'pmi kun ko'rdim ne ko'y,
Bol yo qamchi yedim men qay payt –
Hoy, lo'li qiz, o'tmishimni qo'y,
Kelajagim qanday bo'lar, ayt.

Bilaguzuk o'ynar sehrli,
Qarta chiyla, mo'jiza yarat.
“Qora qarg'a ochib qahrli,
Judolikni qilma bashorat.

Makr-u jodu bilan qarta suz,
Taqdir kimni kimga qo'shadi –
Qarta ochsang, atay “Qirol” siz
“Toppon xotin” qo'lga tushadi.

Mening ham bir omadim kelsin,
Qayg'um ketsin, baxtimdan ochgin.
Menga ham bir uy nasib etsin –
Nasya emas, naqdimdan ochgin.

Foling nuqul yolg'on bo'lsa ham,
Hechqisi yo'q, ey, qorako'zim.
Haqiqatni esa, o'lsam ham,
Yolg'iz o'zim topaman, o'zim.

KARPAT TOG'LARI

Falak ters aylandi. To'xtab qoldi vaqt,
Bulutlar ichinda surnay chalindi.
Gutsul qiz juhutga ko'z suzdi, badbaxt,
U ham qiz makriga asir olindi.

Dudoqlar ochildi, yumildi ko'zlar,
Yigit qiz qomatin qildi sajdagoh.
Karpattog'larida yongan yulduzlar
Amrimahol to'yga o'qidi nikoh.

Ikkovi yosh edi ham sho'xi bevosh,
Tonggacha berkinib yotdi o'tloqda.
Somon g'aramga bosh qo'ydi ikki yosh,
Bir-birin vasliga yetdi ovloqda.

Zuhro yulduz so'nib, ufqqa botdi,
Sevishganlar uyga keldi egib bosh.
Yahudiyni ko'rib, aqlin yo'qotdi
Shop mo'ylovli barcha gutsul qarindosh.

Muttasil to'qillab turdi boltasi,
Sigirlar ma'radi, hurdi ko'ppak it,
Yigitga do'q urdi qizning otasi:
– Uyimda qorangni ko'rmay, hoy juhut!

Otlar kishnadi yo qopdi gutsullar,
Ortga qaytdi g'amgin yahudiy yigit.
– Tel-Avivga ko'chib ketmasang agar,
Birobidjoningga bizdan salom elt.

Qo'ra orqasidan o'tayotgan oni
Ko'rdi darichadan oqqan daryoni.
– Yig'lama, gutsul qiz, yig'lama, jonim,
Sevgi bor. Tan olma boshqa dunyoni.

Sevgi bor. Biroq shum taqdir aldadi,
Qalliqqa kelganda tunda bildirmay.
Orqasiga bildirmay pichoq qadadi,
Yuragida bo'zlab qoldi bo'zto'rg'ay.

Tongda quyosh chiqdi, yashnadi yaylov,
Karpas osmonida yig'ladi Xudo.
Shapka kiygan ikki nafar shopmo'ylov
Gutsul qabr qazdi. O'ldi Yahudo.

Tark etarkan marhum ko'milgan joyni,
Boy emas ekan deb alam tortishdi.
Belkurak sopiga yopishgan loyni
“Pravda” gazetasi bilan artishdi.

Naqadar pand berding yana, g'o'r yoshlik,
Yana sham o'tida yondi parvona.
Yil o'tmay yurakdan aridi g'ashlik,
Chiroyli jilmaydi gutsul qiz yana.

Qiz qaddin ko'tardi Karpatning tog'i,
Moviy ko'zda qayg'u qolmadi mutloq.
Ko'z yoshdan yuvilib ketdi ishq dog'i –
Yomg'irdan yashnadi yam-yashil o'tloq.

Yig'ladi. Yupandi. Unutdi butkul,
Na kuydi, na aybi uchun o'rtandi.
Yahudiy yigitning qabri, har tugul,
Gutsul maysalari bilan burkandi.

...Janub shamollari Karpatdan oshdi,
Turna keldi issiq yurtlar tarafdin.
Oyog'ingga yangi etik yarashdi,
Bo'yingga yarashdi yangi sarafan.

Sening peshonangda porladi quyosh,
Yelkangda cho'g' bo'ldi qirmizi gul nor.
Nahotki, yuraging yurak emas, tosh?
Nahotki, qoningda jo'sh urmas bahor?

Izingdan yigitlar izg'ir intizor,
Har biri bir bo'sa olmoq uchun shay.
Gutsul qiz, bo'lmasang nahot baxtiyor?
Nahotki, tog'larda chalinmasang, nay?

* * *

Yashira olmaysan ehtiros shashtin,
Zimdan qovog'ingdan qor yog'dirsang ham.
Sezdim yelkangdagi olovning taftin,
Qor uchqunli po'stin kiyib yursang ham.

Xiromon etikchang go'zaldir, dilbar,
Shimol tumanidek paypoqchalaring.
Axir hech narsaga arzimas ular,
Yalang'och ko'rinsa oyoqchalaring.

* * *

Hayotdan, jannatdan, do'zaxdan,
Yerdan, ko'kdan ne ortiqcha, men
Uloqtirib tashlasam agar,
Sen qolarsan, Sen qolarsan, Sen.

Ko'kda yulduz parchalaridan,
Siymongni yaratdim, yolg'izim.
Shunday yaratdimki men Seni,
Ortiqchaman dunyoda o'zim.

* * *

Qishloq sokin. Keng bug'doyzor,
Xalq dalada don o'rar.
Devorning naryog'i mozor,
Xochlar qiyshayib turar.

Sen devordan o'tma nari,
Mitti sa'va, chekma g'am –
Oltin quyosh ufq sari
Oshib ketgan bo'lsa ham.

Haq bildirdi bilmaganni,
Urgan bilan qul o'lmas.
O't o'rishni bilmaganni
O'roqchilar el bilmas.

Bu gap ma'lum senga axir,
Kim qismatga egadir.
Bundagi har semiz sigir
Amr etar malikadir.

Dardga darmon ayla davo,
Mayli tole' sho'r bo'lsin.
Shunday qo'shiq kuyla, Sa'va,
O'roqchilar jo'r bo'lsin.

Bolarilar uyasidan
Bol oqqandek yil o'tar.
Kim joy berar chaylasidan,
Kimlar senga may tutar.

Yana seni siylaydilar,
Chorbog' berar, uy berar.
Qo'shig'ingni kuylaydilar.
She'ring uchun to'y berar.

* * *

Shon-shuhrat, shov-shuving sening riyokor,
Umrboqiylikka intilmoq sarob.
Temir ham olovda eriydi bekor,
Vaqtida birinj ham bo'lgaydir xarob.

Xo'sh, nima dunyoda qolar o'zgarmay?
Nimalar xush yoqqan azaldan xalqqa –
Jonona jamoli, bir piyola may,
Tamaki tutundan o'rlagan halqa...

* * *

Pastdan qirga, qirdan pastga
Yo'l yursam, tolmas oyoq.
Bir – kartoshka, ikki – kartoshka,
Uchinchi marta – pirog.

Ovga chiqsang, o'q ota,
Baxt bo'lgay uch bor ato.
Bir o'q – xato, ikki o'q – xato,
Uchinchi o'q – bexato.

Bir, ikki – puch bo'lsa,
Uching bordir, kam dema.
Gar uching ham puch bo'lsa,
Yana to'rt bor g'am yema.

Besh bor, o'n bor, yuz... yiqilsang,
O'rningdan tur, hayotsan –
Noldan boshlab sanay bilsang,
Sen mangu barhayotsan.

* * *

Qorong'i tun aro daydisang gumroh,
Nobop ob-havodan ranjima zinhor.
Faqat zulmat bo'lmas bir umr hamroh,
Olisda miltillab yongan olov bor.

Bu olov darbadar yurgan mahaling,
Mehr va harorat bergay beminnat.
Umid va ishonching qaytadi hali,
Axir bir umr yuz o'girmas omad.

Olovni o'chirsa izg'irin shamol,
Yana qorong'ida qolsang nogahon.
So'nggi chora erur oddiy bir amal –
To'xta-da, gulxanga unna shu zamon.

Kaftingda avaylab gugurt cho'pin chaq,
Tamaki tortib, o't yoqishga shaylan.
Yo'lsiz biyobonda gulxan yoq, o't yoq,
Sen ham birov uchun olovga aylan.

* * *

Tong aslo otmadi. Yomg'ir yog'di mo'l,
Yo'ldan mashinalar o'tadi g'iz-g'iz.
– Olib ketinglar, – deb ko'taraman qo'l.
– Hoy, haydovchi, to'xta, axir, men yolg'iz!

– Axir kimdir... To'xtang... Insonman men ham
O'rmonda sargardon qolib ketmay, hoy!.. –
Shilta g'ildiraklar beparvo, beg'am,
Yuzimga sachratib ketar balchiq, loy.

Dod dedim! Shamollab ahvolim zabun,
So'kinib yubordim, kechirsin Xudo.
Men hech kimga kerak bo'lmasam bugun,
Erta yo'lda zarur bo'laman juda.

Chiroqlar nuridan qamashar ko'zim,
Mashinalar gudok bosib yeladi.
Shamol yuragimga uradi o'zin,
Jala yuragimga shoshib keladi.

Boshimda sovuq ter, egnim jiqqa ho'l,
Yomg'ir tinmay yog'ar goh qiya, goh tik.
Mashinalar yelib o'tayotgan yo'l –
Taqdir peshonamga bitilgan bitik.

Tong aslo otmadi. Yomg'ir bo'ldi ko'l.

* * *

Shoshilganimda ham visolga xushbaxt,
Kuylaganimda ham do'stlar-la sarmast –
Meni tark etmadi birovning dardi,
Birovning g'amidan chekdim uqubat.

Hayotda nogahon xafa bo'lsam gar,
Hasad va xiyonat so'ndirsa shashtim –
Birovning quvonchi ko'nglimni olar,
Yig'lagani qo'ymas birovning baxti.

Notanish yurtdagi tengdosh birodar,
Sening hayotingda axir men hech kim.
Biroq yuragingda mening dardim bor,
His etib yashaysan g'amim, shodligim.

Og'ribdi – yaramiz bizning yagona,
Bizlarni ayirdi nedir umrbod.
Va o'z yurtimizni deymiz begona,
Shaharlarimizni atagaymiz yot.

Hayot esa bitta. Tongda uyg'onmoq
Nasib etavermas hamma odamga.
Biz qanday begona erurmiz mutloq?
Qanday begonamiz axir olamga?

O'N BIR METRLIK JARIMA TO'PI

Tepdim butsi bilan
shtangani men.
Tush –
unmadim,
nechun himoyachimiz
bekorga yiqitdi “to‘qqizinchini”ni?!

Darvozaga qulf kabi osildim.
Har tepilgan to‘pga o‘qdek otildim.
Ikkala taymda ham
zo‘r qalqon bo‘ldim.
Endi “o‘n bir metr”.
Endi men o‘ldim.

Stadion to'la tomoshabin, boq,
Men seni naqadar sevardim, Omad.
Biroq trenerim naqadar no'noq,
Ko'zini chirt yumib oldi vallomat.
Qo'l-yelkalarimga tob beraman xo'b,
Qayiraman ko'zga tushgan sochimni.
Mana, endi
 mening peshonamdan o'p,
Futbol – taqdirimsan,
 sila boshimni.

“To‘qqizinchi” bilan chiqdim birga-bir.
U yugurib keldi...

To‘p tepdi og‘ir!
Oh, uning zarbida buncha qahr-g‘am!
Men to‘pni osmonga o‘ynab yubordim.
Temir shtangaga tegib, qobirg‘am
Zafar burg‘usidek kuylab yubordi.

Tirsakni chiqardi to‘p zarbi – kuchli,
Go‘yo odam emas, ayg‘ir tepdi-yov.
Faxr et, abjirligim!
Faxr et, epchilligim!
Kaftlarimda yondi lov etib olov.

Yashil maydonimda qurbon bo‘lay man!
Burchakdan to‘pni tep, raqib, bo‘la qol!
Osmonga sakrayman,
yerga qulayman...

men to‘sdim,
hujumchi urolmadi gol.
Qalqidi, hayqirdi butun stadion,
Hayvonday
bo‘kirdi,
so‘kdi changitib.

Men esa
yer tishlab yotardim nolon,
Yuzimni maysaga bosib,
chang yutib.

Shamol hilpiratib erkalar to'rni,
Maysalar ustida o'ynar bearmon.
Yurak dukullatib uradi yerni,
Yam-yashil maydonni sevib o'parman.

...Hujumchi shuhrati menga ne darkor,
Hech qachon urmasman darvozaga gol.
O'zimni nishonga qo'yib fidokor,
Jamo'a sha'nini asrayman halol.

Aldab o'ynasinlar
g'irrom har onda,
Qo'pollik qilsinlar
ularga hakam
boplab hushtak chalsin,
mard bo'l maydonda,
Butun bo'l!
Talafot ko'rma, jamoam!

To'p yumalab ketdi chetga shoshqaloq,
Falakdan yulduzlar boqdi,
lol qildim.
"To'qqizinchini"ni men
bir-u nol qildim.

* * *

Aslan ishonch bilan yaralgan jonman,
Xudoning xochini unutdim zotan.
Kechir meni, Ishonch, kechir, daf'atan,
Yarador qush kabi boqding osmondan.

Men she'r yozadigan g'alcha noumid,
Bir umr chorasiz may ichdim nuqul.
Qabriston qoshida menga shafqat qil,
Men kabi gumrohni kechirgin, Umid.

Muqaddas Muhabbat, sen ham kechirgin,
Ikki insonga men qilmadim shafqat.
Ovutmoqlik uchun labingdan novvot
So'zlarni farishta misol uchirgin.

Agar meni hamma unutsa oson,
Tuproq, sen olarsan meni bag'ringga.
Sham yoqib qo'yadi mening qabrimga
Hechqursa o'zimga o'xshash bir inson.

* * *

Yulduzga urildi chap yondan kema,
Palubaga qadar g'arq bo'ldi o'ng yon.
"Kemaga tushganning joni bir", demak –
Ikkov pichoqlashsa, falokat ayon.

O'zaro kurashdik. Kompasni, essiz,
Sindirdik. Kemada qon to'kdik nahot.
Yana qasd olishni o'yladik-da, biz
Kemani asrashni unutdik, hayhot!

Shamol qoyalarga oqizar bizni,
Bo'g'zimdan otilib chiqadi nido:
Nahot halok etsak o'z kemamizni?!
Avlodlar kemadan bo'lurmi judo?!

Palubani suvga g'arq etar ummon,
Kemaning tumshug'i tiqilar loyga.
Machtada bir maymun yugurar nolon,
Go'yo ikki qo'llab yopishar oyga.

Hayqirsam, tovushim eshitilmas hech,
Yelkan arqoniga tupuraman qon.
Xudoyim! Nahotki, nahot endi kech?
Aql-u hush ber! Mahkum etma, Xudojon!

Deganding, og'a-ini erur odamzot,
Dunyoda yovuzlik qilma hech qachon.
Afsuski, meni ham qarg'agan hayot,
Pichog'im sopida qotib qolgan qon.

Endi yulduzlarga qilurmiz yurish...
Yig'la, ey, ona yer – ey aziz oshyon!
Yana avj olmoqda o'zaro urush,
Yana avj olmoqda quturgan to'fon.

Yelkandek suzadi ko'kda bulutlar,
Shturval chambari kamalakka band.
Ey, ona sayyora, esimiz yo'q-da,
Aqlsizligimiz senga berur pand.

* * *

O'tkir tig'ga naqsh o'yma, usta,
Sovuq tig' do'st emas kishiga.
Naqshni bo'yar kimningdir qoni,
Sachragandek yirtqich tishiga.

Yangi uyning darvozasiga
Guldor naqsh o'yganing yaxshi –
Ostonadan g'am, kulfat emas,
Baxtning qadam qo'ygani yaxshi.

Naqshlar qon to'kishni emas,
Farog'atni tarannum etsin –
Keng dalalar hamda betimsol,
Ishq haqida qo'shiqlar aytsin.

* * *

Kimning tili yo'qdir, yo'q unda huquq,
Ummonlar suviga biz og'u qo'shdik.
Delfinlar otilib qirg'oqqa tushdi,
O'lsa ham biror so'z aytishgani yo'q.

Daraxtlar gapirmas, kesilar o'rmon.
Tog' boshiga yugan solar lokator.
Sahro osmonida lovullar yadro,
Yonadi tili yo'q maysa, o't-o'lan.

Suv gap qaytarmaydi, gap qaytarmas tosh,
Sher olovga sakrar ursang, egib bosh.
Uchar qushlar o'lar to'p otganda o'q.

Yaralgandan buyon bu ko'hna dunyo
Befarqmiz. Uyatdan o'lganimiz yo'q.
Ne uchun til berding odamga, Xudo?!

* * *

Shon-u shuhrat savdo bo'lgan bozoringdan
Qaytdim, dunyo, bo'm-bo'sh olaxurjun bilan.
Oyoq osti qovjiragan o't-u o'lan,
Keldim derazasiz uyim – mozoringa.

Chigirtkadek chirillaydi yoz chillasi,
Qora chohning chetiga tiz cho'kdim birpas.
Xoch qiyshaygan qabrlarning orasidan,
Ana, go'rkov kelayotir, badqavoq mast.

Umrim bo'yi savdolasha olmadim hech,
O'lim uchun hayotni xarj etish darkor?
Ketmon tutgan go'rkov nechun norozisan?

U bir shisha arog'idan ho'plab dedi:
– Mendan xafa bo'lma, uka, o'zingdan ko'r,
Atalgandir, sotilgandir ushbu chuqur.

* * *

Bexosdan qulab tushdim osmoningdan, muhabbat,
Ko'z yoshimning sellari yuvib ketdi izingni.
Vokzalda yo'lovchidek his etaman o'zimni,
Daydi shamol uvillar yuragimda oqibat.

Na dardim bor, na qayg'um. Yashayapman darbadar,
Do'stlardan ayamayman topganimni, non-tuzni.
Endi menga begona – ko'zlarin suzgan qizning
Yoniga elta olmas hatto shayton ham makkor.

Xayr, sevgi. Xayr, ishq. Dilimda o'zga iqrar,
Biroq vokzal tarafdin kelayotir qay dildor.
Inglizcha kurtka va serb etikda xiromon?

Qay go'zalning sochlari yelkasida qo'ng'iroq?
O'sha qizmi? Ha, o'sha. Tek tur, devona yurak.
Yorilmay tur, jarohat. Hali yashashim kerak.

* * *

Ozgina fursat bor... Ozgina vaqt bor...
Ajrashurmiz, boqib quyoshga so'ng bor.

Gina-kudrat qilmay, bog'da yururman,
Novdasin sindirmay meva terurman.

Yo'qotganlariga bo'lib intizor,
Daraxt, maysalar ham chekurlar ozor.

Zilol buloq... Billur kabi maftunkor,
Tiniq suv tubida barglar naqshinkor.

Kunbotarda qushlar sayrar jo'rovoz,
Tiz cho'kib daryoga sajda qilmoq soz.

Horib-charchaganda dam olmoq darkor,
Juda ko'p fursat bor... Juda ko'p vaqt bor.

MUNDARIJA

Abdulla Oripov tarjimasi

Eski fonus.....	3
-----------------	---

Sirojiddin SAYYID tarjimasi

“Taqrdir – haqdir...”	4
Onamga.....	4
“Bu dunyoda bir ajib uy bor...”	5
“Ikki dunyo aro shundoq yashayman...”	5
“Xayr...”	6
“Nima bo’ldi menga, bilmadim...”	6
Yopiq eshikka yozilgan bitik.....	7

Rustam MUSURMON tarjimasi

Havaskor tarjimonga.....	8
Varaq.....	10
Vatan.....	11
1941.....	12
1942-yil. Kuz.....	13
Toshkent. 1943.	14
Qoralamaga qasida.....	15
“Ayvonimga chiqdim, oqshom beqiyos...”	16
“Baxsh etadi dilga oromlar...”	17
Kuz rubobi.....	18
Kuz chizgilari.....	19
“Sharqona hovliga egilar hilol...”	20
“Uyqum kelmas, tun tinch, allakim...”	21
“Hayotdan naf undirgan...”	22
“Tushganidaboshinggaqayg’u...”	23
Saodatsohili.....	24

"Meni bezovta qil hamisha, har on..."	25
"Inson o'z-o'ziga bersa gar najot..."	26
"So'zga evrilaman, so'zga hademay..."	26
"Achchiq o'rtanadi yurakdagi dog'..."	27
So'z	27
Zomin – 2006	28
Yam-yashil makon	29
"Okeanni yorib suzadi kema..."	30
Kuz	31
Savol	32
Yulduz	33
Shamol	34
Xayolparast	34
Ishonch	35
Yomg'irdan so'ng	35
Sevgi	35
Futbol	36
Onamga tiz cho'kdim	36
Qish	37
Chimyon	39
"Tuman ham tarqaldi..."	40
Qo'shiq	41
"Kuzning mo'jizasi..."	43
"Kuz xazoni va hijron aro..."	44
"Unutma. Bir marta chalinar navo..."	45
"Paxtakor – 79" futbol jamoasi xotirasiga	46
Yomg'ir va shamol	48
"Qanaqa unutish mumkin..."	49
Uchrashuv	50
"Men chizaman – bir sovuq kunni..."	51
"Axir, menga kimlar ishongandi-ya..."	52
"Besh daqiqa qoldi uchib ketaman..."	54

“Aybdorman, hayvonlar nishon paykona...”	55
Kecha.....	56
Yaponiya.....	57
“O’t yoqdim. Gulxanim...”	58
“Tomlarning ustida ko’ringan zamon...”	59
“Pishiq g’ishtdan uy soldim...”	60
“Qabristonga bordim...”	61
Hazil elegiya.....	61
Adabiyotchiga.....	62
“Sen bilasan – g’amgin yig’lar sibizg’a...”	63
“Sen jimsanmi?...”	64
“Ayt-chi, orzu va ishonch bois...”	64
Muhabbat.....	65
Folbin qiz.....	66
Karpat tog’lari.....	67
“Yashira olmayсан ehtiros shashtin...”	70
“Hayotdan, jannatdan, do‘zaxdan...”	70
“Qishloq sokin. Keng bug’doyzor...”	71
“Shon-shuhrat, shov-shuving sening riyokor...”	73
“Pastdan qirga, qirdan pastga...”	74
“Qorong’i tun aro daydisang gumroh...”	75
“Tong aslo otmadi. Yomg’ir yog’di mo’l...”	76
“Shoshilganimda ham visolga xushbaxt...”	77
O’n bir metrlik jarima to’pi.....	78
“Aslan ishonch bilan yaralgan jonman...”	81
“Yulduzga urildi chap yondan kema...”	82
“O’tkir tig’ga naqsh o’yma, usta...”	84
“Kimning tili yo’qdir, yo’q unda huquq...”	85
“Shon-u shuhratsavdo bo’lgan...”	86
“Bexosdan qulab tushdim osmoningdan...”	87
“Ozgina fursat bor...”	88

UO'K: 821.512.133-1

KBK: 84(50')6

F 20

FAYNBERG, ALEKSANDR

F 20 **Qoralamaga qasida** [matn]. {she'rlar}/ Aleksandr Faynberg. – T.: «Adabiyot» nashriyoti, 2021. – 92 b.

Adabiy-badiiy nashr

Aleksandr FAYNBERG

QORALAMAGA QASIDA

She'rlar

Muharrir: *Dilrabo Mingboyeva*

Badiiy muharrir: *Farrux Ermatov*

Sahifalovchi: *Azamat Qayumov*

Musahhih: *Dilfuza Mahmudova*

O'ZBEKISTON YOZUVCHILAR UYUSHMASI

«ADABIYOT NASHRIYOTI» MCHJ

Nashriyot litsenziyasi: AI № AA 0043. 27.01.2021.

100129, Toshkent shahri, Markaz-15. 1/90.

 (+98) 127-30-04.

Bosishga 20.08.2021-yilda ruxsat etildi:

Ofset qog'oz. Qog'oz bichimi 70x90^{1/32}.

Ofset bosma. Hisob-nashriyot t. 3.7.

Adadi 2000 nusxa. Buyurtma №

“AZMIR NASHR PRINT” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.

100200, Toshkent shahri, Adham Rahmat ko'chasi, 10-uy.